I

10 flor.

prawo

Zbiór processow ~~29~~ 38
z 18. wieku

1. Tyszkiewicz — Siesicki.
2. Dowgiałło — Piaskowski,
3. Chmara — Wołodkowicz.
4. — —
5 Kostkołowsicki Szaniawski — Hornicki.
6. Sapiński — Piaskowski.
7. Hornicki —. Piaskowski,
8 — — korzeniawski.
9 Szaniawski — Hornicki,
10 Potocki — Sorok.
11. — —
12 Worenczyński — Musnicki
13 Staniewicz — Kamedulski.
14 Chmara — Przeradowski.
15 Gostawski — Rymsza.
16 Chmara — Przeradowski.
17 Radziwiłł — Hilzen,
18 Hylzen — Radziwiłł.
19 Bazylianki — Dziedzinka.
20 — —
21 Jankowski — Bazylianki. 14633 IV
22 — —
23 Bychowiec — Chodkiewicz
24 Matuszewicz — Bychowiec
25 Strzecki — Korsak.
26 Korsaki.
27 ——
28 —
29 —
30 — Sugintowa — Dowsin
31. Zaborowski — Grupiata. Lubański
32 — —
33. Tomaszewicze — Paryna. Odachowski
34 Łączyński — Sulatycki.
35 Beklewscy — Porecko.
36 Orzeszkowie.
Wysłocich
37 ——
38 ——

Bibliothek
d. Jagellonisch
Univer…

KRAKAU
KRAKOW

SPRAWA

WW. Leonarda y Maryanny z Podbereſkich Korſakow Rotmm: Wwa Wileń: Małżonkow.

z WW. JPP. Janem y ſamą Jeymć z Mikoſzow Korſakami Star: Chmielan: Antonim Strzeckim Komornikiem Oſzm: Prześwietnym Urzędem Ziem: Brasław: y Pilimonem czyli Pilimonſkim Woźnym poddanym W. Jana Korſaka y u tegoż na uſługach za paiuka będącym.

Upewni Sąd naſtępnie.

1mo. Ze dział wieczyſty Dóbr wſzyſtkich Oyczyſtych bez naymnieyſzey excepcyi między proceduiącemi Korſakami wedle uproporcyonowania przez ſtarſzych Braci zapiſem intercyzyinym przed dzielczym ſtanął.

2do. Ze nad wyraźność intercyzy y ſuplementowego do teyże intercyzy zapiſu przed działem zgodnie między trzema Bracią zawartych y przyznanych żaden inny warunek w ſamym dziale dołożonym nie był y być niemogł.

3tio. Ze Urząd Ziem: Braſław: mimo wyraźność Dokumentow przyznanych nieſprawiedliwy z ſamey parcyalności dla Jana Korſaka ſkładaiąc wyrok, exdywizyą puſzczy Zawileyſkiey wieczyście z dawna y dotąd do Woydaciſzek należącey, a Leonardowi Korſakowi razem z Woydaciſzkami przez dział doſtałey y do tych czas poſſydowaney niewolnie zadecydował. Y nadto z ſamey ſuſpicyi w kognicyą wſzyſtkich części działem wyrównanych wchodzić exdywizorom graviter peccaminoſe pozwolił, a co naygorſza, że od tak uciążliwego wyroku appellacyi przed Trybunał nie dopuścił.

4to. Ze Pilimonſki Woźny iako dla ſzczegulnego motivum y przeiſtoczenia zamilczaney dawności w akceptacyi dobrowolnego działu upłynioney przemyślnie od Jana Korſaka w proceder wzięty, tak żadney wiary to attentatum znaydować niepowinno.

O czym tak ſię krótko dowodzi.

Zeſzły Paweł Korſak Chor: Smol: Oyciec proceduiących dziedzicząc Dobra Woydaciſzki w Wileń: Chwoſzczow y Staroſielle w Połockim, a Kluſzczany w Ptcie Oſzm: leżące, z żoną z domu Dombrowſką Synow trzech, Jozefa teraz X. Kanonika Smoleń: Jana dopiero Star: Chmielan: y proceduiącego Leonarda Rottm: Wileń: tudzież Córek trzy: Rachellę w zamęściu Pomarnackę, Tereſſę Mączyńſkę Sttnę Kurmelan: y Maryannę Wołodźkowę Korſakow y Korſakowny ſpłodził.

Nad wyrażone zaś w górze Dobra, żadnych innych iako pod życiem ſwoim nie dziedziczonych do ſukcedowania potomkom nie zo-

ſtawiwſzy, owſzem 30000. zł. na Mttści Chwoſzczowie y Staroſielu dla żony ſwoiey a matki proceduiących zapiſawſzy bez rozdzielenia Dòbr między Syny iako na òw czas nieletnie żyć przeſtał.

Owdowiała przeto żona onego przez czas nieletności Synow ſtarſzych wſzyſtkie dobra poſſyduiąc dwie Córki ſtarſze przy wydaniu w zamęścia opłaceniem każdey po 15000. zł. oprócz wyprawy wyposażyła y zrzeczenie z Dòbr wſzelkich dla ſiebie y Synow otrzymała.

1759. Apr: 25. Dattn: w tymże Roku 7bra 20. d. w Tryb: przyznanego od Pomarnackich, a 1760. Maia 18. d. dattn: eorundem 24. dnia w Magdeburyi Wileń: przyznanego od Miączynſkich zrzeczeń widymuſy *produkuią ſię*.

Doſzli z czaſem lat zupełnych Jozef y Jan Korſakowie, y zaraz wſzyſtkie Dobra do władania ſwoiego a razem Leonarda Brata y Maryannę ſioſtrę małoletnich pod opiekę ſwoię zagarnęli.

A godząc w rychłe na oſzukanie brata młodſzego przed ſkończeniem Roku na zupełność lat Statutem zamierzonego do uczynienia działu wieczyſtego Dòbr wſzyſtkich tegoż brata młodſzego naymnieyſzych intrat niewiadomego znaglili.

Sami wedle upodobania ſchedy proporcyonowali, y niedozwalaiąc opcyi bratu młodſzemu (iak byli wedle przepiſu prawa powinni) upodobane przez ſiebie Maiętności pozabierali a oſtatnią Leonardowi zoſtawili.

Zaiął był nayprzód Jozef Korſak Mttść Chwoſzczow y Staroſielle w Wwie Połoc: leżące z ſzczegulnym obowiązkiem opłacenia 5000. ſieſtrze nie zamężney na wypoſażenie, a drugie 5000. Leonardowi bratu młodſzemu do Kluſzczan.

Potym wziął był Jan Korſak Mttść Woydaciſzki nie tylko z puſzczą wyraźnie, ale też bez żadney excepcyi etiam naymnieyſzey części gruntow y nie więcey ciężaru do opłacenia z oney iak tylko 40000. zł: przyiął.

A na oſtatek Leonardowi Korſakowi Mttść Kluſzczany z przydatkiem (iako wyżey ſię namieniło) 5000. zł: od Jozefa, y dworku w Mieście Wilnie będącego wydzielili. *Swiadczy to tenże ſam dział w Roku.*

1766. Augu: 27. datt: tegoż Ru 7bra 1. d. w Tryb: przyznany. *Widymus ktòrego czytać.*

Oſtrzeżony Leonard Korſak o ſkrzywdzeniu ſiebie tym działem, zaraz tegoż dnia którego był przyznanym, y na tymże Sądzie w Tryb: zamanifeſtował o to braci, y zapozwał przed Sąd Ziem: Wileń: do Kaſſaty podſtępnego działu.

Widząc przeto WW. Jozef y Jan Korſakowie iż ſię przy tym dziele iako brata młodſzego w niezupełności lat iego krzywdzącym utrzymać nie mogli, ſkłonili ſię do kaſſaty onego, y do uformowania na nowo zgodnego a wſzyſtkim równość bez krzywdy wymierzaiącego działu.

Pracowali nad tym długo, a przekonani będąc iż młodſzemu bratu opcyą do wybrania części wedle prawa pozwolić trzeba, nie pierwiey do ſtanowienia powtòrnego działu przyſtąpili, aż wſzyſtkie trzy części dołożliwą umiarkowania pracą wyrównali, y co tylko dział naſtępny miał obeymować, zgodne umiarkowania poczynili.

Y na ten koniec rozebrawſzy nayprzód ſprzęty ruchome na podpiſanym przez wſzyſtkich trzech braci regeſtrze zaſpecyfikowane przyſtępuiąc

puiąc

puiąc do rozebrania Dóbr leżących konwencyą czyli zapis przed dzielczy intercyzyiny pierwſzy dział kaſſuiący, a naſtępnemu regułę w przewodnictwie, a naybardziey wyrównane Dóbr części opiſuiący, a nazaiutrz drugi zapis titulo ſuplementowy do teyże konwencyi ſtoſuiący ſię, złączenie z pierwſzym ogulność wyrazow naſtępnego działu zamykaiący, uczynili.

W których co do przypadku to naypryncypalniey uważyć?

Kładąc na pierwſzą ſchedę Mtść Woydaciſzki teraz u Leonarda będącą, nazywaią oną naygłownieyſzą y oſobliwſzą iey dobroć przypiſuią, y dla tego ściśley oną okryśliaiąc, nie iuż 40000. złł: równo, iak dział pierwſzy (wedle którego Jan Korſak do ſwoiego dziedzictwa był zagarnął) obowiązywał, ale 45000. złł. długu to ieſt: matce 30000. a ſieſtrze młodſzey na ów czas nie zamężney 15000. złł. Poll: winnym do opłacenia przyimuiącego oną Dziedzica czynią.

Y aby obieraiący dla ſiebie tę Maiętność Dziedzić połowę tey maiętności prawem zaſtawnym Matce w ſummie dla niey należney ze wſzyſtkiemi użytkami, oprócz puſzczy aż do oddania całkowitey 30,000. złł: ſummy wypuścił, a ſioſtrze do obrania ſtanu procent ſiódmy corocznie, za obraniem zaś ſtanu ſummę całkowitą 15000. aby wraz wypłacił, obowiązuie.

Et inſuper zaścianek Chmielany nazwany z gruntem, ſianożęciami, y z poddanym iednym w ſwoim obrębie za rzeką Wilią położony, z dawna do maiętności Woydaciſzek przyſłuchaiący wyłączaią, y do Maiętności Kluſczan w Powiecie Oſzmiań: leżącey iako od innych mnieyſzey na wyrównanie przydaią.

Na drugą Schedę kładną Maiętność Chwoſzczow z Folwarkiem Staroſielem w Wdztwie Poll: leżącą, y ktoby oną na część ſwoią obrał 14600; złl: ſummy opłacić z niey przyſzłemu dziedzicowi Kluſzczan 2400. złł: na erekcyą budynku w teyże Maiętności przez Jana Korſaka wyłożona temuż Janowi Korſakowi (ieśliby nie onemu doſtała ſię) wrócić obowiązuią.

Proceder w Ziem: Poll: z JW. Zabą na ów czas Chor: Huſſar: teraz Kaſztell: Poll: ieſzcze przez Oyca rozpoczęty kontynuować przyſzłemu dziedzicowi Chwoſzczewſkiemu właſnym expenſem zlecaią, a za ukończeniem z zyſkaney ſummy 5000. złł: dziedzicowi Woydaciſkiemu opłacić, a reſztę z wygranych zyſków z pretenſyi, y z expenſow na bonifikacyą wydatkow procederowych temuż dziedzicowi Chwoſzczewſkiemu determinuią.

Na trzecią Schedę Maiętność Kluſzczany w Powiecie Oſzmiań: leżącą wyznaczywſzy, a razem oną być naymnieyſzą y w dobroci upośledzoną poświadczywſzy, nie tak iak pierwſzy dział 5000. zll: lecz 14600. złł: przez dziedzica Chwoſzczewſkiego opłacić ſię maiącemi y przydaniem zaścianku Chmielan: w ſwoim obrębie, ab antiquo zoſtaiącego (iako ſię wyżey pomieniło) od maiętności Woydaciſzek odłączonego, tudzież przyłączeniem Dworku w mieście Wilnie będącego, do wartości pierwſzych dwuch ſched dorównywaią.

A tym ſpoſobem wedle widzenia y pewney wiadomości ſwoiey, ſtarſi bracia iako temiż dobrami przez czas niemały rządzący wyrównawſzy wſzyſtkie trzy części, opcyą pierwſzą bratu naymłódſzemu Leonardowi, drugą Janowi śrzedniemu, a trzecią Jozefowi nayſtarſzemu kontentować ſię wedle prawa zaznaczyli.

Po takim zaś rozebraniu, nic nad ten opis do żadney części nieprzydaiąc, y nic też nieuymuiąc, iż każdy obraney części ze wszystkiemi do niey przynależnościami wiecznemi czasy independenter od drugich ma być dziedzicem iak naymocniey zawarowali.

A nakoniec ścisłkaiąc obowiązkami brata młodszego proceduiącego teraz Leonarda Korsaka, żeby y od tego działu nieusuwał się, termin sprawienia działu w Ru. 1767. Januar: 6. dnia, a przyznania onego na dniu ósmym eorundem na fundamencie iedynie tey konwencyi wyznaczywszy, ieśliby tenże Leonard Korsak obierać dla siebie części niechciał, a tym samym termin sprawienia y przyznania działu zmitrężył, na ów czas Janowi Korsakowi średniemu wolność obrania pierwszey części, & in casu y przez tego nieobrania, Jozefowi starszemu Bratu wydzielać dla każdego część dozwolili, a obraną, lub wydzieloną przez Brata starszego, wiecznie kontentować się na wzaiem submitowali się.

Deniq: tegoż Leonarda Korsaka, aby przez następny dział z opieki nad sobą mianey y tenuty Dóbr iemu należnych braci starszych zakwitował, obowiązali, y dalsze mnogie warunki w tymże zapisie intercyzyinym y suplementowym poopisywali.

Słowem: co tylko dla bespieczeństwa wszystkich trzech Braci z nieprzewidzianey pewności, iaka którremu część dostanie się przemyślić ostrzeżenia y warunkow mogli, wszystko w tych dwóch przeddzielczych zapisach pracowicie opisali y dołożyli.

Gdyby zaś puszczę Woydacistką działem następnym excypować na użytek trzech Braci mieli, nigdzie naymnieyszey wzmianki nieuczynili, y czynić niemogli, bo iak zdawna do Woydaciszek była należną y pierwszym działem przy Woydaciszkach zaspecyfikowana, tak y przez następny dział na wieczne czasy przy teyże Maiętności zostawili.

1698. *Maia 23. dnia, Datt: tegoż Ru. Junii 23. w Tryb: przyznane prawo wieczyste puszczę y grunta Zawileyskie należnemi być zawsze od niepamiętnyh czasow do Woydaciszek specyfikuiące.*

1766. *Xbra 24. y 25. dnia, datt: a na dniu 29. eorundem w Ziem: Wileń: przyznanych intercyzyinego y suplementowego zapisow widymusy, czytać quo ad puncta w dowodzie y Regestr rozebraney ruchomości, widzieć:*

Tegoż czasu Inwentarz ogulny wszystkich trzech maiętności z zupełną specyfikacyą należnych własności do każdey, tudzież Regestr bydła do każdey schedy wyłączonego y dalsze mnieyszey importancyi Regestra sporządziwszy razem z intercyzyinymi zapisami w Ziem: Wileń: poprzyznawali, a inne poaktykowali. *Widzieć excerpt przyznań y aktykacyi z Kancellaryi Ziem Wileń: wydany, a same Dokumenta u strony przeciwney.*

Uważyć tu krzywdę W. Jana Korsaka (na którą się teraz zażala) y przez to działu nowego żąda.

Pierwszym działem (iako iuż wiadomo) Maiętność Woydaciszki z puszczą y Zaściankiem Chmielany zwanym, y z mnieyszym długiem, bo tylko 40,000. równo Jan Korsak dla siebie był obrał, y nieznał krzywdy dla Leonarda biorącego na ów czas naymnieyszą Maiętność Kluszczany z przydatkiem tylko 5000. złł: y z Dworkiem Wileń:

Teraz gdy od Woydaciszek Leonardowi dostałych Zaścianek Chmielany z znaczną obszernością gruntow y sianożęci odebrany, y długu nad to: 5000 przydano, a Maiętność Kluszczany przydatkiem, 14600. złł: y Zaścianku Chmielań: tudzież Dworku Wileń

po-

powiękſzona, mówi że brat młódſzy ſkrzywdził, czyliteż oſzukał, chociaż wziął taką część iaką Bracia ſtarſi za równą między innemi oſądzili, y do wybrania dobrowolnie onemu podali.

Uważyć daley:

Naſtąpił czas intercyzą na ſprawienie y przyznanie działu opiſany, y wraz wſzyſcy trzey bracia na ten dzień do Woydaciſzek z iachawſzy, wedle dozwolonego przez intercyzę wyboru, wſzyſtkie trzy ſchedy Dóbr naymniey ieden drugiemu nieprzeciwiąc ſię porozbierali; dział z intercyzą co do litery zgodny, y na wſzyſtkie trzy części udzielne inwentarze ſporządzili.

A Leonard Korſak tamże zarazem w obecności Braci (iak był przez Intercyzę obowiązany) prawo zaſtawne na połowę Woydaciſzek ſobie doſtałych w ſummie 30000. zł; Matce ſwoiey wydał, Puſzczę zaś Woydaciſką nie na użytek wſzyſtkich trzech Braci, lecz dla ſiebie iednego iako iedynie iemu należną od tey zaſtawy excypował y nadto w tymże momencie, prawem darownym, dożywotnim poddanego Woydaciſkiego na imie Fiedora Kościuczonka teyże Matce ſwoiey iako aktualny wiecznik Woydaciſki pod okiem y wiadomością ſtarſzych Braci zapiſał.

Patrzyli na to przytomni Bracia ſtarſi, ile konieczność wydania Prawa zaſtawnego Matce z obowiązkiem niepierwiey przyſtąpić do podpiſania działu aż te prawo wydane będzie doſtrzegaiący, y nie tylko excepcyi użytku z puſzczy dla iednego Leonarda czynioney ani zapiſania poddanego dla Matki w dożywocie niebronili, nie manifeſtowali, ale wraz po ſprawieniu onych Praw dział, y Inwentarze ſzczegulne do każdey ſchedy popodpiſywali, y wſzyſtko zarazem na dniu przez Intercyzę opiſanym w Ziem: Wileń: ſądownie poprzyznawali.

1767. *Januar; 6. d. dattne, a na dniu 8. eorundem przyznane, dział w Excerpcie przyznań, a Inwentarze dwa na Chwoſzczow y Kluſzczany, tudzież Prawo zaſtawne w Widymuſach, trzeci zaś Inwentarz na Woydaciſzki Leonardowi wydany, y Prawo darowne na poddanego in Authenticis z Extraktami, tudzież Intromiſſya w tymże Ru. y Mieſiącu 13. d. przez Leonarda do Woydaciſzek uczyniona, y wraz na dniu 12. Februar: w Grodzie Wileń: zeznana czytać do przeświadczenia.*

Zoſtawili te Dokumenta wſzyſtkie po przyznaniu WW. Korſakowie w Kancellaryi Ziem: Wileń: iako w mieyſcu przyſięgłą wiarą dla całego obywatelſtwa zabeſpieczonym, a ſami do Domow właſnych odiachawſzy, dalſze obowiązki zapiſow przeddzielczych zaſkuteczniali.

Z pomiędzy których, że był winnym Jan Korſak z Mntści Chwoſzczowa czterech poddanych; idq; Jana Stelmacha, Hrehora Parkucia, Mikołaia y Jakuba Pilimonow do Mntści Woydaciſzek wydać, a że dway Pilimonowie przed czaſem wydania bezwiadomie z Chwoſzczewa pouciekali, W. Jan Korſak zupełną opiſom czyniąc ſatysfakcyą przy wydaniu Janka Stelmacha y Hrehora Parkucia wedle opiſu, za zbiegłych Pilimonow, wzamian dwóch innych, to ieſt: Józefa Bartkę, y Józefa Liſowſkiego W. Leonardowi Korſakowi do Mntści Woydaciſzek wydał, y wiecznie onych prawem zamiennym zrzekł ſię, a ſobie zyſkiwanie y dziedziczenie zbiegłych warował.

1767. 8bra 12. d. dattne, a 1777. Maia 9. d. w Grodzie Wileń: akty-

ktykowane Prawo zamienne y nawzaiem kwitacyine in Authentico z listem na przyznanie y Extraktami *widzieć*.

Opłacił na terminie Leonard Korsak wedle obowiązku przeddzielczey Intercyzy 600. złt: Pol: W. Józefowi Korsakowi na zaspokoienie długu PP. Karmelitankom winnego, a W. Józef Korsak dobrowolność stałego między nimi działu y obowiązki w zapisach przeddzielczych na każdego włożone wyznaiąc W. Leonarda Korsaka z takowey satysfakcyi wiecznie zakwitował.

1768. Apr: 8. d. dattny, *a 1777. Maia 9. w Grodzie Wileń: aktykowany zapis kwitacyiny z Extraktem czytać.*

Dopełniali y dalsze obowiązki Intercyzyine wszyscy trzey Bracia, tak dalece, że w przeciągu lat kilku żaden bez-skutecznym niezostał.

O czym niżeli nastempne porządkiem złożą się dowody uważyć pretensyą W. Jana Korsaka, y własne onegoż wyznanie.

Który niemogąc przeciw Dokumentom przyznanym wyraznie powiedzieć, że działu niebyło, y że zle Woydaciszki Leonard Korsak possyduie, a chcąc przecież cóżkolwiek Bratu acz niesłusznie wydrzeć, z pretextu, że Inwentarz na Woydaciszki sporządzony też Mntść w Wdztwie Wileń: być położoną wzmiankuie, a gdyby co z gruntow Zawileyskich należeć do teyże Mntści miało, niewzmienia, powiada, że niesłusznie Leonard Korsak possyduie, grunta y puszczę Zawileyską, a zatym podział oney na wszystkie trzy części być powinien.

A o to sam własnym listem w lat kilka po stałym dziale do W. Strzeckiego Komor: Oszmiań: pisanym prosząc o perswazyą do Leonarda Korsaka aby mu grunta Zawileyskie do Woydaciszek należące ustompił: wyznaie, y nieoboiętnie przyświadcza, że Leonard Korsak nie tylko w Wdztwie Wileń: ale y w Pttcie Oszmiań: grunta do Woydaciszek należące dziedziczy, kiedy Dziedzictwo onych nabyć od niego żąda.

1769. *Febr: 17. d. Datny, a 1778. Januar: 22. d. w Ziem: Wileń: aktykowany List in Authentico z Extraktem widzieć.*

T Dział pierwszy dla Jana Woydaciszki determinuiący w Wdztwie szczegulnie Wileń: situm nominuiący, similiter iako y przy drugim dziele Inwentarzem.

Mówi ieszcze acz gołosłownie Jan Korsak, że tylko do czasu spłacenia Matce 30000. złt: z Woydaciszek pozwolony był użytek z puszczy Woydaciskiey Leonardowi Korsakowi.

A o to w Ru. 1770. zapłacił Leonard tę należność Matce z obowiązku Intercyzy y zupełnie od niey razem z powtórnym mężem Strzeckim piszącey się zakwitowanym został.

Połowę Woydaciszek pod zastawą u Matki będącą do possessyi swoiey iako pewny dziedzic eliberował; y nadto poddanego Woydaciskiego Imieniem Jakuba Daniłłę za dług Oyca iego czasu possessyi Matki zawiniony teyże Matce na pięcioletnią wysługę oddał, y assekuracyą na powrócenie onego po lat pięciu dla siebie sine referentia do Braci wziął.

1770. Febr: 22. d. Dattną, a 1772. Januar: 10. d. w Ziem: Wileń: aktykowaną kwitacyą z listem na przyznanie y Extraktami, tudzież assekuracyą na powrócenie poddanego *widzieć*.

A Bracia patrzący na to wszystko, o należność dla siebie puszczy niedopominali się, żadnego pretextu do Woydaciszek nieformowali, y o bronienie sobie użytku z puszczy niemanifestowali.

Owszem gdy X. Józef Korsak teraz Kanonik Smoleń: całą część swo-

ią

ią Dobr leżących, to ieſt: Mntść Kluſzczany w Pttcie Oſzmiań: leżącą bez naymnieyſzey excepcyi Janowi Korſakowi Bratu darował, nietylko żadnego wſtempu do Pulzczy Woydaciſkiey w oſobie ſwoiey dla Jana Korſaka w prawie darownym niezachował, ale iż tak Bratu uſtompił, iak ſam vigore działu poſſydował, wyraził.

1771. Aug: 20. d. Dattgo, y w tymże czaſie przed Trybłem przyznanego prawa darownego widymus *legatur*.

Opłacał z Woydaciſzek Leonard Korſak nexu Intercyzy procent każdoroczny po ſiedm od ſta licząc od ſummy 15000 złt: Sioſtrze młodſzey Maryannie Korſakownie od Ru 1767. do Ru. 1774. do zamążpóyścia oney przez lat ſiedm, y był kwitowanym corocznie, a po wydaniu za WJP. Wołodźkę Sttę Urzeckiego, zapłacił wraz całkowitą ſummę 15000. zł: na poſag, a na wyprawę z ſchedy ſwoiey 333. zl: gr: 15. dla teyże Sioſtry wyznaczoną, y od oboyga Wołodźkow kwitacyą z opłacenia tych ſumm z zrzeczeniem z Dóbr Oyczyſtych y Macierzyſtych w tymże Ru. otrzymał. *W dowod.*

1774. Maia 22. d. Dattna, tegoż Ru Xbra 20. d. w Grodzie Wileń: aktykowana kwitacya z liſtem na przyznanie y z Extraktami, tudzież kwitow z opłaconego procentu ſztuk 12. *Produkuie ſię.*

Nieukrytym było y to przed wiadomością W. Jana Korſaka iuż na ów czas dwuch części Dóbr działem rozebranych dziedzica, a przecie y w tym czaſie iako po zupełnym Dóbr Woydaciſzek z długow oczyſczeniu wſtępu do puſzczy Woydaciſkiey nieformował y o zabronienie ſobie użytku niemanifeſtował.

Ale równie iako y Leonard przy Woydaciſzkach, tak on przy maiętności Kluſzczanach puſzczę towarową maiąc, kontraktami kupcom zawodził, y ſam z oney pożytki wybierał.

1775. Januar: 6 dnia Dattgo tegoż Roku Xbra 29. dnia w Grodzie Wileń: aktykowanego extrakt Kontraktu *widzieć w dowodzie.*

Ale podobno nigdyby kłucić brata przeciw właſnemu przekonaniu a bardziey przeciw wyrazom przyznanych Dokumentow niepoważył ſię, gdyby ſpoſob z zatracenia przypadkowie działu w Kancellaryi, a przez to z wydarzonego podchlebnie tłumaczenia o ukrytey wiadomości wyrazow onego, niepodał okazyi do złe myślenia w zażądaniu acz niewolnie cudzey właſności.

A tym więcey gdyby powolna uczynność Leonarda dla Jana Korſaka pożyczeniem w nagłey potrzebie ſummy 2000 złlch a po długo-letnim nieoddaniu rozpoczęciem y kontynuowaniem o właſność dopominaiącego ſię procederu, nieſtała ſię okazyą zwyczaynego w takich okolicznościach ku bratu zażalenia y przemyſłow z zatraconego działu wykróczne nadzieie ludzących pomnożenia;

Stało ſię bowiem, ze wſzrod rozpoczętego iuż z Janem Korſakiem o dług rękodayney ſummy procederu za uczynioną przez Leonarda do Kancellaryi Ziem: Wileń: o wydanie działu y Dokumentow razem z działem przyznanych rekwizycyą, gdy taż Kancellarya wſzyſtkie tranzakta przeddzielcze, y wczaſie działu czynione, inne authentyczne z Extraktami, a inne pierwiey przez braci ſtarſzych powyimowane widymuſami powydawawſzy, iż ſam dział ani w akta niewprowadzony, ani w oryginale nieznayduie ſię oświadczyła.

Troſkliwy o zacaleniu maiątku właſnego Leonard Korſak doiſkiwaiąc przyczyny zatracenia tak kardynalnego Dokumentu, rozpocząwſzy

ſzy proceder z Kancellaryą w Tryb: im troſkliwiey ony kontynuował, tym nieczulſzym na takową ſtratę Jan Korſak okazywał ſię.

Bo nietylko pomocy żadney ku odzyſkaniu zaſtrzegaiącego całość wſzyſtkich części Dokumentu, dołączyć z ſiebie niechciał, ale owſzem przyganiał tę troſkliwość Leonardowi Bratu, oświadczaiąc powielokrotnie, iż to naymnieyſza ſzkoda, gdyż przed-dzielcze zapiſy wſzyſtkie wyrazy zatraconego działu nieoboiętnie tłumaczą. A zatym y ſame z ſiebie ſą doſtatecznymi.

A nareſztę gdyby tego koniecznie Leonard potrzebował, przyznać na nowo dział wedle zapiſow intercyzyinych za każdą rekwizycyą oświadczał ſię.

Upewnia otym Dekret oczywiſty Tryb: z inſtancyi Leonarda Korſaka z Kancellaryą Ziem: Wileń: in principali ferowany.

Gdzie Tryb: po nakazaney in acceſſorio komportacyi działu przez zeſzłego Zmijowſkiego Piſarza y Rzewuſkiego Regenta ſub nexu Juramenti & ſub privatione ab officiis, za nienaſtąpieniem przez niemożność tey komportacyi, pryncypalnym wyrokiem ułatwiaiąc kweſtyą.

Tak dla tego że Dokumenta przed-dzielcze ſą doſtateczne, y że nad wyrażność onych zatracony dział niemógł inney mieć ſonancyi, czego ſtarſi bracia Leonarda aż dotąd niezadawali, iako też dla tego, że W. Jan Korſak równy Konaktor zatraconego działu nie maiąc tego za krzywdę ad requiſitionem Leonarda Korſaka dział wedle intercyzy ponowić y znowu przyznać oświadczył się, Jurament Piſarzowi ſamotrzeciemu na niezatraceniu onego ku ſzkodzie ſtron uznawſzy, Kancellaryą od kary y od dalſzey prozekucyi uwolnił.

1776. Januar: 19. dnia zaſzły Dekret oczywiſty Tryb: y cały o to proceder *widzieć y czytać ad caſum.*

Znał dotąd Jan Korſak dobroć zapiſow przed-dzielczych y zgodność onych z zatraconym działem nawet po dacie tego Dekretu przez rok cały, a od naſtania działu ogulnie przez lat dzieſięć.

Bo od Roku 1767. tylko co zaczętego to ieſt od dnia 6. Januar: do Ru. 1776. ſkończonego, to ieſt do 28. Xbra kiedy pokątny w Miadziole pierwſzy-kroć zanioſł Manifeſt, żadnego kroku przeciw tym Dokumentom czynionego nieokazuie, y nieokaże, bo w Ziem: nieokazywał.

A przecie tak ſmiało przeciw Dokumentom przyznanym po dzieſięcioletniey onych akceptacyi, z ſamey złości czyli raczey nienawiſney zazdrości dobrego rządu brata młodſzego targnął ſię y iakby nayniewinnieyſzą miał ſprawę, krzywdząc Brata ſiebie ſkrzywdzonym być udaie.

Uwiadomiony przeto Leonard Korſak o zanieſionym podſtępnie extra Diſtrictum przez Jana Korſaka Manifeście, wraz ten poſtępek w Tryb: zamaniſeſtował. A na dowod nieczynionego przez Jana Korſaka w Aktach Wileń: aż do Ru. 1777. Manifeſtu rewizye Xiąg Grodz: y Ziem: powyimował.

1777. Januar: 21. dnia Proceſs w Tryb: zanieſiony y rewizye Xiąg Wilen: *Widzieć.*

Poſtrzegł ſię Jan Korſak że opoznił wynalazek pretenſyi do Leonarda, ſormuie nowy ſpoſob ulepſzenia onego, y ſprawy do Regeſtrow taktowych wprowadzenia, manifeſtuie poddanego ſwego Woźnym przez ſiebie kreowanego y przynim zawſze na uſługach za Paiuka będącego. Zadaie mu kondykt z Leonardem w niepodaniu y nieze-

niezeznaniu areſztu na ſummę za kontraktem z puſzczy Leonardowi należącą niby założyć od ſiebie dyſponowanego.

Co iako widocznym było, y ieſt konceptem na krzywdę Leonarda przemyślnie utworzonym; tak wraz o to w Tryb: Leonard Korſak manifeſtował ſię.

1777, Februar: 7. dnia Proceſs *Legatur.*

Wynoſi niebawnie Jan Korſak w Tryb: Aktorat z Leonardem w taktowych Regeſtrach za żałobą ſpecyfikacyą niebyłych nigdy Dóbr w dziedzictwie przodkow ſwoich, a nawet obięte konwencyą przed dzielczą maiątki za przemilczane zawodnie udaiącą dopiſuie w tymże Aktoracie Woźnego paiuka y poddanego ſwego zmyślony do niego pretext o niezeznanie areſztu formuiąc.

Y z takiego niebyłych rzeczy tworu intentuie ſprawę o Remmiſſę do Ziem: Gdzie Trybunał Remiſſę Sprawy między Korſakami przed ſąd ziemſki Bracławſki uznawſzy, z Pilimonem czyli Pilimonſkim woźnym proceder przed ſobą nakazał. a Jan Korſak zgodną z tymże woźnym dylacyą Kopij Spraw zapiſał.

1777. Febr: 27. dnia Dekret Remiſsyiny Trybunalſki *widzieć.*

Widział ieſzcze Jan Korſak że piſarz Dokumentow przedzielczych y ſamego działu W. Strzecki Komor. Oſzm: zgodnie od wſzyſtkich trzech braci do tego działu proſzony pamiętny wyrazow działu, może być na przeſzkodzie zamyſłom onego przez wyznanie prawdy u Sądu.

Zabiegaiąc więc takowey przeſzkodzie, zamanifeſtował onego præventive o kondykt z Leonardem z uformowaniem niebyłych nigdy do niego pretenſyi.

Nie przemilczał tego Leonard Korſak y zaraz w Trybunale wzaiemny oto w Roku.

1777. Marca 17. Dnia uczynił proceſs *ktory legatur.*

A Strzecki iako naypewnieyſzy wiadomca wyrazow działu; tak intaminata fide wyznaiąc, iż y sam od wſzyſtkich trzech braci do piſania onych tranzaktow był proſzonym, y że w zapiſie działowym nietylko excepcya puſzczy Woydaciſkiey iako wieczyście przy tychże dobrach zoſtawioney dołożoną niebyła, ale y nic zgoła nad wyrazność Zapiſow przeddzielczych nie znaydowałoſię, Teſtymonium Leonardowi Korſakowi wydał, w Ziem: Wileń: przyznał, y iuramentem w każdym czaſie ſtwierdzić obowiązał ſię.

1777. Maia 20. dnia Datne y w tymże czaſie przyznane Teſtimonium in auhentico z extraktem *widzieć.*

Przyſzła nakoniec Sprawa za przewodnictwem Dekretu Remiſſyinego Trybunalſkiego przed Sąd Ziem: Braſławſk: gdzie po złączeniu obuſtronnych Aktoratow Jan Korſak zaraz ad primam inſtantiam exdywizyi Dobr wſzyſtkich ogulnie między trzema bracią Korſakami działem wieczyście rozebranych, tudzież ſądzenia ſprawy udzielney o Summę za Obligiem Leonardowi winną w Trybunale Dekretem oczywiſtym rozſądzoney, y oſobno o ſukceſsyą ſpadku po Matce rozprawy zażądał.

Na co Urząd Ziem: Braſław: kathegoryczną daiąc rezolucyą, ſprawę obligową Dekretem oczywiſtym Trybunalſkim obiętą y finalnie rozſądzoną z ſądu ſwoiego wyłączył, exdywizyą Dobr przez Jana Korſaka żądaną uchyliwſzy, kopie z Spraw cum comportatione z obu ſtron Dokumentow ſub nexu iuramenti zadecydował, et in ordine ſukceſsyi po matce przed ſobą forum uznał.

1777. 8bra 4. dnia Dekret akcefforyiny Ziem: Braflaw: *widzieć.*

Za przywołaniem zaś powtórnym tey fprawy w tymże Sądzie, Urząd Ziem: Braflaw: po złączeniu wfzyftkich ftron aktoratow po nakazaney y przez ftrony dopełnioney komportacyi Dokumentow z zaprzyfiężeniem na realności, nayprzód akcefforyinie W. Leonarda Korfaka fkrzywdził, gdy potrzebnego z W: Strzeckiego Pifarza Dokumentow wfzyftkich (o które Sprawa) examinu præ favore Jana Korfaka nieuznał. *widzieć Dekret Folio: 25.*

Potym oczewifty in principali feruiąc wyrok gdy Jan Korfak przez wfzyftkie probacye kontrowerfyi fwoich pewność Dokumentow przeddzielczych, a za niemi ftałego wieczyście działu wyznał; przeciwnie iednak wyrazom Dokumentow przyznanych konkluzye podaiąc, raz gołofłownie, że cała pufzcza Woydacifka na użytek wfzyftkich trzech braci działem excypowana, powtóre, z przyczyny że inwentarz na Woydacifzki dla Leonarda przyznany, w Wdztwie Wileń: maiętności Woydacifzki być położoną wyraża, a o zawileyfkich gruntach y pufzczy nie zmiankuie przeciw własnemu liftem w górze okazanym wyznaniu iż nic za Wilią rzeką do Woydacifzek należnym być niepowinno udawał.

A tym famym pierwfzey pretenfyi fwoiey o całość pufzczy Woydacifkiey odftępuiąc, należności użytku z pufzczy tylko Zawileyfkiey do Woydacifzek od wiekow należącey dla wfzyftkich trzech braci bezdowodnie y próżno przywłafzczał: y po tak zawodnych a z fobą nie zgodnych illacyach konkluzyą znowu właſnymże wnieflieniom przeciwną o dział czyli exdywizią urzędową wfzyftkich Dóbr na nowo podał.

Urząd przekonany z zapifow przeddzielczych y czafu działu czynionych przyznaniem zgodnie przez wfzyftkich trzech braci uporażnionych, o pewnym naftaniu działu wieczyftego Dóbr wfzyftkich między trzema bracią Korsakami z Kancellaryi przypadkowie zatraconego y o niezmienności wyrazow onego od wyłożeń zapifow przeddzielczych z famych fkutkow ogulności punktow temiż zapifami obiętych przez każdego z braci nieodftępnie uifzczonych, y z akceptacyi dziefięcioletniey bez naymnieyfzey w niczym od żadnego reklamaty utrzymuie każdego przy dziedzictwie Dóbr z działu doftałych na zawfze.

Y zaraz przeciwną przekonaniu y wniofkowi własnemu względem pufzczy Woydacifkiey za Wilią rzeką będący wydaiąc fentencyą z przyczyny między innemi wedle wyrazow, ukazał naykardynalnieyfzey a w iftocie zawftydzenia wartey: że Jan Korfak dwie części Dóbr fobie doftałych za iedną Leonardowi wydzieloną uftąpić w zamian oświadczył fię o całkowitym rozdziale Dobr w flowach: *de æqualitate sortium in bonitate, quantitate, qualitate & extenfione fuspicando* na exdiwizyą czyli dział nowy przed Urzędnikow ex arbitrio wyznaczonych odefłał

A regułę dla Exdiwizorow przepifuiąc, nie więcey, iak tylko, ażeby Exdiwizorowie habita ratione dobroci wfzyftkich trzech części rozpoznali, jeżeli pufzcza Woydacifka za rzeką Wilią będąca całkowicie do iednych Woydacifzek lub ad bonificationem niedorownywaiących części należy, y na tym wyrok kończyli, nakazał.

Y tak nic pewnego w wyrokach niezłożywfzy, apellacyą czyli zwrot fprawy od takiey titulo exdywizyi nie do fiebie, ale do Trybuna-

łu

łu zachował, y od takowego pryncypalnie po Kopiach ſpraw zapadłego Dekretu ſwoiego apellacyi przez Leonarda zakładaney przed Trybunał niedopuścił.

1778. *Januar. 30. d. Dekretu imie noſzący wyraz Producitur & legatur a fol: 90. ad fol: 96. tudzież prolog obuſtronne wyliczający Kontrawerſye, y na karcie oſtatniey zakładana przez Leonarda, a przez Urząd niedopuſzczona apellacya.*

O co wſzyſtko W. Leonard Korſak wraz tamże w Braſławiu na Jana Korſaka, a niebawnie w Trybunale na Urząd Ziem: Braſławſki poczyniwſzy manifeſta pozwy przed Trybunał exportował.

1778. *Febr. 4. y 11. d. Proceſſa dwa Punkta apellacyine przez tenże ſam Urząd Konnotowane a potym w Grodzie Wileń: aktykowane y pozwow 4. z dowodami Produkuję ſię*

Dokładał ile miał ſpoſobow nieodſtępnego ſtarania do wprowadzenia w rozſądek Trbllu: tey ſprawy (jako po za apellowanym, Dekrecie, iemu własciwie należney) Leonard Korſak, Lecz gdy loſem niepomyślnym dociſnąc ſię do tey dla ſiebie łatwości niemogł.

W. Stta. Chmielan: w przed ſię wziętych na znękanie brata, Sprawą z napaſtnego przemyſłu utworzoną krokach, nieuſtaiąc, po kilkakrotnym wydawaniu obwieſzczeń na Akt titulo exdywizyiny, mimo Dekret zaapellowany, wyſzłe zapozwy przed Trybunał, y nie uſtanne Leonarda przeciwko tym wſzyſtkim czynnościom Manifeſta, ſprowadził uporczywie Urzędnikow do maiętności ſwey Kluſzczan na Akt uproiektowaney dla ſiebie exdywizyi.

Czego broniąc, gdy Leonard zeſłał od ſiebie Plenipotenta na dzień 29. *Julij Ru.* 1778. do tego Aktu zamierzony, Urzędnicy favore Staroſty Chmiela: niezważaiąc na bronienie y juriſdykę gwałtownie ufundowali, y plenipotencyą od Leonarda wyraźnie do bronienia tylko tego Aktu wydaną po za konnotowaniu przez ſiebie zawodnie iakby do ſamey ſprawy była wydaną wytłumaczywſzy rozſprawować ſię nakazali, bronienia y manifeſtow nieprzyięli & etiam in contumatiam dzieło ſwe kończyć od kazali ſię; iakoż (ut fert fama) niejakieś attentata po oddaleniu ſię Plenipotenta Leonardowego formowali, y to attentatum bezwiadomie ukrywają y wydać na rekwizycyą Leonardowi niechcą.

Nadto Plenipotent od W. Rotmiſtrza zeſłany y Woźny z nim będący wiele prześladowań y tkliwych pogrozek aż do wytrącenia Woźnego Oranowſkiego ze dworu od ſamego W. Stty. Chmielan: ſług y przyiacioł iego ucierpieć muſieli.

O ktorą gwałtowność proceſſow ſztuk 12. przed Aktem, w czaſie Aktu y po Akcie, tak przez ſamego W. Korsaka Rotmiſtrza, iako też przez Woynickiego Plenipotenta y Woźnego Oranowſkiego na Urzędnikow y ſtronę czynionych, Plenipotencyą Woynickiemu od Rotmiſtrza wydawaną a przez narzutnych Exdywizorow konnotowaną y trzy Pozwy z dowodami przed Trybunał wydane *Legantur.*

Nieprzeſtał na tym prześladowaniu bezwinnego brata Stta. Chmielan: zapozwał go znowu w Ru. teraznieyſzym 1779 przed Sąd Ziem: Braſław: ſobie aż nadto przychilny; z formował z nieiakimści Woźnym Czerniawſkim do Regeſtrow takowych motiwum, y na rokach S. Michalſkich intentował z takiego przemyſłu ſprawę, zyſkał przyłączenie Aktoratu z Bratem, wygrał examen

Dekretu

xamen z Woźnego, y ſłuchanie tegoż examinu ſądownie.

Zyſkał nadto y karę na Brata niby za ſprzeciwieńſtwo Dekretowi Ziem: Braſł: w bronieniu narzutney exdywizyi oſądzeniem na niego 6. Niedziel wieży y 100. grzywien.

Pròżno tam bronił Plenipotent Rotmiſtrza Korſaka łączenia Aktoratu, a od przyłączenia daremnie zakładał apellacyą próżno wymawiał od win ſprzeciwieńſtwa żądaniem Remiſſy przed Trybunał iako w ſprawie na apellacyi od oczewiſtego in principali Dekretu założoney do rozeznania Trybunalſkiego ſtoiącey a po zaſądzeniu niewinney kary próżno znowu apellacyą przed Trybunał zakładał, bo mu to wſzyſtko parcyalny Urząd uchylił, a wſzyſtko wedle myśli, y prożb Stty. Chmielan: oſądził *Czytać na to.*

1779. *8bra. 27. d. titulo Dekrett Ziem: Braſławſki na błędach pierwſzego bezprawia fundujący ſię Kopią examinu Woźnego, punkta apellacyine przed tym że ſądem aktykowane z extraktem, proceſſa dwa na Urząd y ſtronę, y Pozwy przed Trybunał*